

Рајко (Ксенофон) Жинзифов (Велес, 15.II.1839 – Москва 15.II.1877) – е македонски преродбеник, публицист, писател и поет. преведувач и собирач на народно творештво. Тој е сестран деец од кругот на учениците на Миладинов. Води потекло од влашки доселеници од Албанија и Јужна Македонија во Велес. Уште како млад станува учител низ Македонија, ширејќи образование и просвета на народен јазик. Заминува во Русија на духовната семинарија во Одеса, каде под влијание на Георги Раковски го променил името од Ксенофон во Рајко. Во Москва се движи во кругот на македонските студенти и покрај учењето се занимава со писателска, преведувачка и публицистичка дејност. Познанството со браќата Миладиновци му овозможува да ја напише нивната биографија. Еден е од заговорниците за создавање на заеднички македонско-бугарски јазик и во непосредната практика ги спроведува тие идеи. Се наоѓал под силно влијание на Тарас Шевченко чии стихови континуирано ги преведувал. Личната трагика произлезена од тешката економска положба и тагата кон татковината ќе се рефлектира во неговата лирика во која пулсираат носталгични и мрачни расположби. Рајко Жинзифов отсекогаш се спротивставувал на елинизацијата на населението во Македонија.

Ксенофон (Рајко) Жинзифов е роден на 15 февруар 1839 година. во Велес. Потекнува од влашко семејство доселено во Велес од Битола. Татко му Јован Синсиф, кој имал завршено медицински факултет во Атина и работел како учител во Велес, по потекло бил од Москополе, додека неговата мајка била од Негуш. Жонзифов уште како млад станува помошник учител на Димитрија Миладинов. Учителствувајќи во Прилеп и во Кукуш, развиваат голема преродбеничка дејност, а образованието и просветата ја шират на народен македонски јазик. Со помош на Димитрија Миладинов заминува на студии во

Русија. Се школувал на духовната семинарија во Одеса каде се запознал со бугарскиот преродбеник Ѓорѓи Сава Раковски. По сугестија на Раковски името го променил од Ксенофон во Рајко. Подоцна заминува за Москва каде се запишува на историско-филозовскиот факултет.

За време на студирањето, Жинзифов се движи во кругот на македонските студенти. Во Русија заштита му дава преднего дојдениот Константин Миладинов. Подоцна ова познаство со браќата Миладинови ќе резултира со пишување на нивната биографија, непосредно по нивното загинување. Своите сеќавања за браќата Миладинови, во форма на впечатоци и спомени, Жинзифов ќе ги објави уште во 1862 година во седмичникот „Ден“, под псевдонимот „Велешанин“.

Покрај учењето Жинзифов се занимавал со писателска, преведувачка и публицистичка дејност. Развива богата публицистичка дејност на руски јазик. Во текот на 1863 година ќе објави стихозбирка со песни на еден своевиден македонско-бугарски јазик и препеви од руски, украински и од чешки јазик. Жинзифов биле еден е од заговорниците за создавање на заеднички македонско-бугарски јазик и во непосредната своја практика, било тоа поезија или препев, ги користи своите идеи. Исто така тој бил под силно влијание на основоположникот на новата украинска литература Тарас Шевченко, чии стихови континуирано ги преведувал.

Одделни книги поезија објавува во Москва и во Браила (Романија). Во Москва воглавно се движи во славјанските кругови. Станува мошне близок со семејствата на браќата Аксакови. Со нивна помош, заедно со Константин Миладинов и со бугарските литерати Љубен Каравелов, Најден Геров и Нешо Бојчев, го започнал издавањето и уредувањето на списанието „Братски труд“. На страниците на ова списание ќе ги отпечати своите поетски и прозни творби, како и преводи. Тешко успевајќи да изнајде средства за својата егзистенција, водел самотнички живот. Осумнаесетте последни години од својот живот, Жинзифов ги поминува како емигрант во Русија, во постојана борба со немаштијата. Бедниот емигрантскиот живот и носталгијата по татковината со текот на времето станувала се поголема, а тагата ја убивал со алкохолот. Внатрешните чувства на личната трагика ќе проговорат на исповеден начин низ неговата лирика исполнета со мрачни тонови.

По завршувањето на универзитетот, се вработува како професор по старогрчки јазик во една од московските гимназии. Продолжува со книжевна дејност, но воглавно со преводи и публицистичка дејност. Истовремено соработува со славјанските списанија во Цариград.

Во текот на 1866 година кратко време престојува во Македонија, оставајќи сведоштва во својата публицистика. По враќањето во Русија иако добива руско државјанство, Жинзифов постојано е преокупиран со грижи за татковината. Во 1867 година учествува на Сесловенскиот конгрес во Москва. Во текот на 1870 година присуствува во Браила, Романија, на годишното Бугарско книжевно друштво, со чија помош ја објавува својата поема „Крвава кошула“.

Рајко Жинзифов проникнат од панславенската идеја, создава богат публицистички опус на руски јазик. Непосредно пред Руско-турската војна во 1877/78 година, за потребите на руската армија подготвува „Патевоодител“ низ Македонија и краток македонско-руски речник. На македонски јазик ги препева прочуените за тоа време творби: „Слово за походот Игорев“ и „Кралевдворски ракопис“ од Вацлав Ханка, како и превод на руски јазик на „Орфеевата песна“, наводно пронајдена од Стеван Верковиќ во Македонија.

Неговите стихотворби ја откриваат душата на поетот, исполнета со горчина од неизвесноста на емигрантскиот живот во Русија. Авторот кого судбината го одвојила од Македонија, во тешките мигови на животната авантура, низ стиховите ги довикува спомените на не така далечното детство, престојго самообвинувајќи се за мигот на самоизмамата. Неговата поетска реч иако е притисната во менгемето на јазичниот експеримент, успева да допри до современиот македонски читател, чиј интерес кон своето е непореклив и постојан. Рајко Жинзифов умира далеку од својата татковина на 15 февруари 1877 година во Москва.